

Richtlijnen portfolio-assessment met CGI

Een portfolio-assessment biedt de mogelijkheid om de leeruitkomsten aan te tonen met bewijsmateriaal vanuit veel verschillende leercontexten en (beroeps)situaties). Tijdens het CGI licht de lerende professional het bewijsmateriaal toe, legt verbanden en relaties tussen zijn bewijsmaterialen en zijn leerproces, en geeft blijk van eigenaarschap en reflectie. Validering van bewijsmateriaal door assessoren vindt plaats aan de hand van door de lerende professional zorgvuldig geselecteerd bewijsmateriaal. Het initiatief voor het aanvragen van een portfolio-assessment ligt bij de lerende professional.

Een portfolio-assessment is een geïntegreerd beoordelingsmoment waarin op basis van bewijsmateriaal in het portfolio en een gestructureerd gesprek wordt vastgesteld welke eenheden van leeruitkomsten de lerende professional beheerst. Een CGI is een methode om op een gestructureerde manier en op basis van criteria een interview af te nemen (Fontys, 2018). Het doel is het expliciteren van in het verleden getoond gedrag voor evaluatie van en reflectie op dat gedrag via een gerichte vraagmethodiek.

Het afnemen van het assessment met CGI is tweeledig:

- Het eerste doel is het vaststellen van de mate van beheersing van de leeruitkomsten door de lerende professional. Indien een eenheid van leeruitkomsten is aangetoond, worden de studiepunten die daaraan verbonden zijn, door de examencommissie toegekend. De assessoren komen tot een beoordeling in termen van onvoldoende/voldoende/ goed.
- Het tweede doel van de beoordeling is het geven van ontwikkelingsgerichte feedback. Deze feedback kan de lerende professional gebruiken bij het plannen en vormgeven van het vervolg van het leertraject en meenemen in het gesprek met de studietoetscoach.

Het portfolio-assessment met CGI bestaat uit twee fasen:

1. de voorbereidende fase waarin assessoren onafhankelijk van elkaar het bewijsmateriaal valideren;
2. de uitvoerende fase waarin de assessoren in een criteriumgericht interview (CGI) de student bevragen.

De voorbereidende fase van het portfolio-assessment vindt plaats in afwezigheid van de lerende professional. De assessoren bekijken het bewijsmateriaal op basis van de leeruitkomsten en met inachtneming van de afgesproken kwaliteitscriteria (VRAAK). Op basis van de bevindingen beslissen de assessoren welke vragen ze nog wensen te stellen om aanvullende informatie over de beheersing van de lerende professional te verkrijgen. Dit gesprek met de lerende professional dient methodisch en volgens een bepaald protocol te verlopen in de vorm van een CGI. Een CGI heeft een formele status en kan nog van invloed zijn op de beoordeling. Om een CGI af te nemen zijn verschillende gesprekstechnieken in gebruik, bijvoorbeeld de STARRT-methode. Pas na het CGI stellen de assessoren de beoordeling vast waarin zij alle verkregen informatie laten meewegen.

Randvoorwaarden voor een valide en betrouwbare leerwegaafhankelijke assessment (aangepast overgenomen uit Van Berkel, Bax & Joosten-ten Brinke, 2017):

- rijke leeruitkomsten die de lerende professionals de ruimte bieden om resultaten te boeken via verschillende leertrajecten en in verschillende leercontexten. Dat brengt veel variatie met zich mee in kern- of beroepstaken, kerncontexten, werkwijze en resultaten. De leeruitkomsten bieden het beoordelingskader voor een valide en betrouwbare toets;
- gestructureerde en toegankelijke portfolio's met daarin bewijsmateriaal van prestaties, zoals gevarieerde beroepsproducten (verschillende contexten verschillende typen beroepsproducten) voorzien van feedback van verschillende experts en peers op basis van de leeruitkomsten;
- een eenduidige en werkbare procedure vastgelegd en toegankelijk voor alle betrokkenen;

- onafhankelijke, theorie- en praktijkdeskundige assessoren met een brede kijk op het beroepenveld;
- twee getrainde assessoren per lerende professional voor een intersubjectief oordeel; toetsbekwame assessoren: opgeleid en bij voorkeur gecertificeerd;
- wisselende tweetallen van assessoren, ter voorkoming van 'nieuwe standaarden'; op die manier vindt ook kalibratie tijdens het proces plaats;
- periodieke sessies met alle assessoren en betrokken werkveldbegeleiders voor gezamenlijke interpretatie van de leeruitkomsten; input hiervoor zijn de bevindingen van de assessoren;
- afspraken over het inschakelen van een derde assessor bij niet overtuigende overeenstemming tussen de assessoren.

Bronnen

- Berkel, H. van, Bax, A., & Joosten-ten Brinke, D. (2017). *Toetsen in het Hoger Onderwijs*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Cohen-Schotanus, J., Visser, K., Jansen, E., & Bax, A. (2019). *Studiesucces door onderwijskwaliteit*. Amsterdam: Boom uitgevers.
- EVC-centrum Nederland. (z.j.) [bron voor de VRAAK-criteria]
- Jaspers, M. & Zijl van, E. (2014). *Samenwerken aan toetskwaliteit in het Hoger Onderwijs*. Eindhoven Fontys. Verkregen via https://hbo-kennisbank.nl/details/sharekit_fontys:oai:surfsharekit.nl:bb76ad03-e570-466e-9e91-a0edfc504113
- Jaspers, M. & Heijmen-Versteegen, I., (2005). *Toetswijzer competentiegericht begeleiden & beoordelen in het Hoger Onderwijs*. Eindhoven: Fontys Hogescholen.

Colofon

De Richtlijnen portfolio-assessment met CGI is een onderdeel van Routekaart FLEX. Routekaart met handvatten voor flexibel onderwijs.

Eindhoven, juni 2020

Fontys Hogescholen, Dienst Onderwijs en Onderzoek (dienstonderwijsonderzoek@fontys.nl)

Els van Zijl, Suzanne Raaijmakers, Tasmara van Ginneken, Jacandra van Megen (red.)

Programma Flexibilisering Deeltijdonderwijs
 Dienst Onderwijs en Onderzoek
 Fontys Hogeschool Bedrijfsmanagement, Educatie en Techniek
 Fontys Hogeschool voor Economie en Communicatie
 Fontys Hogeschool Kind en Educatie
 Fontys Lerarenopleidingen Tilburg
 Fontys Hogeschool Mens en Gezondheid
 Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg
 Fontys Hogeschool Techniek en Logistiek